

« Encore des mots, toujours des mots... »

Confesser ou se taire ?

Tant de mots?

1 -Vaykra 5:1-5	1 - ויקרא ה: א-ה
5 Celui qui se rendra coupable de l'une de ces choses, fera l'aveu de son péché.	ה וְהָיָה כִּי-יֵאָשֵׁם, לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוֹדָה- אֲשֶׁר חָטָא, עָלָיָהּ.

2 - Bamidbar 5:6-7	2 - במדבר ה:ו-ז
Lorsqu'un homme ou une femme fautera une faute quelconque des humains en utilisant les biens de l'Éternel, cette personne sera coupable 7 Ils déclareront la faut qu'ils ont faite et il restituera l'objet de sa faute en y ajoutant un cinquième.	אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשֶׂה מִכֹּל חַטָּאת הָאֲדָמָה לְמַעַל מֵעַל בִּיהוָה וְאִשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא . ז וְהִתְוֹדוּ אֶת חַטָּאתְכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהִשִּׁיב אֶת אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמִּישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו

3 - Vaykra 16	3 - ויקרא טז
6 Aaron offrira son taureau expiatoire, et il fera l'expiation pour lui et pour sa maison. [...] 11 Aaron offrira son taureau expiatoire, et il fera l'expiation pour lui et pour sa maison. Il égorgera son taureau expiatoire. [...] 16 C'est ainsi qu'il fera l'expiation pour le sanctuaire à cause des impuretés des enfants d'Israël et de toutes les transgressions par lesquelles ils ont péché. Il fera de même pour la tente d'assignation, qui est avec eux au milieu de leurs impuretés. 17 Il n'y aura personne dans la tente d'assignation lorsqu'il entrera pour faire l'expiation dans le sanctuaire, jusqu'à ce qu'il en sorte. Il fera l'expiation pour lui et pour sa maison, et pour toute l'assemblée d'Israël. [...] 21 Aaron posera ses deux mains sur la tête du bouc vivant, et il confessa sur lui toutes les iniquités des enfants d'Israël et toutes les transgressions par lesquelles ils ont péché ; il les mettra sur la tête du bouc, puis il le chassera dans le désert, à l'aide d'un homme qui aura cette charge.	ז וְהִקְרִיב אֶהָרָן אֶת פֶּר החטאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ: [...]] י אֶ וְהִקְרִיב אֶהָרָן אֶת פֶּר החטאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת פֶּר החטאת אֲשֶׁר לוֹ: [...]] טז וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֶּׁכָּן אִתְּם בְּתוֹךְ טְמֵאתָם. יז וְכָל אָדָם לֹא יְהִי בְּאֹהֶל מוֹעֵד גְּבֹאֹו לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפֶּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל. [...]] כא וְסִמַּךְ אֶהָרָן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשְּׂעִיר הַחַי וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשְּׂעִיר וְשָׁלַח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמִּדְבָּרָה:

4 - BTBrakhot 60b	4 - בבלי ברכות ס:
Mon Dieu, l'âme que m'as donnée est pure, tu l'as créée en moi, tu l'as insufflée en moi, tu l'as gardée en moi, et tu la reprendras dans le futur et tu me la rendras dans le monde	אלהי נשמה שנתת בי טהורה אתה יצרתה בי אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי ואתה עתיד ליטלה ממני ולהחזירה בי לעתיד לבא כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני

à venir. Tant que mon âme est en moi, je reconnais devant toi mon dieu et dieu de mes pères que tu es le dieu du monde, le maître des êtres, soit béni toi l'éternel qui rend leurs âmes aux carcasses mortes.	לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי רבון כל העולמים אדון כל הנשמות; ברוך אתה ה' המחזיר נשמות לפגרים מתים.
--	---

5 - BTShabbat 32a	5 - בבלי שבת לב.
Nos sages ont enseigné : On dit au malade qui est près de mourir : confesse-toi, car tous les condamnés à mort se confessent.	תנו רבנן: מי שחלה ונטה למות אומרים לו התודה שכן כל המומתין מתודין.

6 - Tosefta Yom Hakippourim (Zuckerman) 4:15-16	6 - תוספתא יום הכיפורים ד:טו-טז (זוקרמנדל)
L'obligation de la confession [s'applique] la veille de Kippour à la tombée de la nuit mais les sages ont dit : chacun doit se confesser avant de manger et boire de peur d'avoir la conscience troublée par la nourriture et la boisson. Même s'il s'est confessé avant de manger et boire, il doit se confesser après avoir mangé et bu de peur qu'il ait fauté pendant le repas. Et bien qu'il se soit confessé après avoir mangé et bu, il doit se confesser à Arvit. Et bien qu'il se soit confessé à Arvit, il doit se confesser à Shaharit, et bien qu'il se soit confessé à Shakharit, il doit se confesser à Moussaf, et bien qu'il se soit confessé à Moussaf, il doit se confesser à Minha, et bien qu'il se soit confessé à Minha, il doit se confesser à Nehila de peur qu'il ne lui soit arrivé de fauter au cours de la journée.	מצות וידוי ערב יום הכיפורים עם חשיכה. אבל אמרו חכמים: מתודה אדן קודם שיאכל וישתה שמא תטרף דעתו בתוך אכיל" ושתיה. ואף על פי שהתודה קודם שיאכל וישתה צריך שיתודה לאחר אכילה ושתיה שמא אירע דבר קלקלה בסעודה. ואף על פי שהתודה לאחר אכילה ושתיה צריך שיתודה ערבית, ואע"פ שהתודה ערבית צריך שיתודה שחרית, ואע"פ שהתודה שחרית צריך שיתודה במוסף, ואע"פ שהתודה במוסף צריך שיתודה במנחה, ואע"פ שהתודה במנחה צריך שיתודה בנעילה, שמא אירע בו דבר קלקלה כל היום כולו.

Des mots magiques, des mots tactiques ?

Questions :

- Que signifient les deux premiers versets utilisés ? Quelle est la contradiction que soulève Rav ?
- Que signifie מפורסם / שאינו מפורסם ? Que pensez-vous de cette explication par rapport à la contradiction soulevée ?
- Comment comprenez-vous la résolution de Rav Nahman ?
- Qui est comparé au chien ? Pourquoi re-confesser ses fautes peut-il être problématique ?
- Comment comprenez-vous l'avis de Rabbi Akiva sur le détail du viduy ?
- Quel problème la guemara tente-t-elle de résoudre en rapportant l'avis de Rabbi Yanai ?
- Pourquoi la aggada rapporte-elle les personnages de Moshé et de David ?
- Quelles sont les fautes des deux femmes ? Qui figurent-elles ?
- Faut-il confesser ses fautes ou les passer sous silence d'après la sugya ?

Répéter - שנה	Nos sages ont enseigné תנו רבנן	celle là - הא	Ecrit- כתיב	Difficulté - קשיא
	-			רמי - Soulever, jeter

אמר רב יהודה: רב רמי, כתיב: **אשרי נשוי פשע כסוי חטאה** (תהלים לב א) וכתוב: **מכסה פשעיו לא יצליח** (משלי כח יג) לא קשיא: הא בחטא מפורסם, הא – בחטא שאינו מפורסם, רב זוטרא בר טוביה אמר רב נחמן: כאן – בעבירות שבין אדם לחברו, כאן – בעבירות שבין אדם למקום.
[...]

תנו רבנן: עבירות שהתודה עליהן יוה"כ זה, לא יתודה עליהן יום הכפורים אחר. ואם שנה בהן, צריך להתודות יוה"כ אחר. ואם לא שנה בהן וחזר והתודה עליהן, עליו הכתוב אומר (**משלי כו, יא**) **ככלב שב על קיאו כסיל שונה באולתו**. רבי אליעזר בן יעקב אומר: כ"ש שהוא משובח שנאמר (**תהלים נא, ה**) **כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד**.
[...]

וצריך לפרוט את החטא, שנאמר (**שמות לב, לא**): **אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלוהי זהב**, דברי רבי יהודה בן בבא. רבי עקיבא אומר: **אשרי נשוי פשע כסוי חטאה**. אלא מהו שאמר משה **ויעשו להם אלוהי זהב?** – כדרבי ינאי. דאמר רבי ינאי: אמר משה לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, כסף וזהב שהרבית להם לישראל עד שאמרו די – גרם להם שיעשו אלוהי זהב.

שני פרנסים טובים עמדו להם לישראל, משה ודוד. משה אמר: יכתב סורחני, שנאמר (**במדבר כ, יב**): **יען לא האמנתם בי להקדישני**. דוד אמר: אל יכתב סורחני, שנאמר: **אשרי נשוי פשע כסוי חטאה**. משל דמשה ודוד למה הדבר דומה? לשתי נשים שלקו בבית דין, אחת קלקלה ואחת אכלה פגי שביעית. אמרה להן אותה שאכלה פגי שביעית: בבקשה מכם, הודיעו על מה היא לוקה, שלא יאמרו על מה שזו לוקה זו לוקה. הביאו פגי שביעית ותלו בצווארה, והיו מכריזין לפניה ואומרים: על עסקי שביעית היא לוקה.

L'essence du Viduy ?

7 - BTYoma 87b	7 - בבלי יומא פז:
Mar Zutra a dit: On dit [les prières ci-dessus] seulement si on ne dit pas « Mais nous avons péché ». Mais si quiconque a dit « Mais nous avons péché », il n'y a rien à dire de plus. Comme disait Bar Hamdudei: Je me tenais devant Shmuël et il était assis. Et quand l'officiant est arrivé à « Mais nous avons péché », Shmuël s'est levé. On peut déduire de ça que c'est l'essence de la confession.	אמר מר זוטרא: לא אמרן, אלא דלא אמר "אבל אנחנו חטאנו", אבל אמר "אבל אנחנו חטאנו", תו לא צריך. דאמר בר המדודי: הוה קאימנא קמיה דשמואל והוה יתיב. וכי מטא שליחא דצבורא ואמר "אבל אנחנו חטאנו" קם מיקם. אמר: שמע מינה עיקר וידוי האי הוא.

8 - Bereshit 42:21	8 - בראשית מב:כא
Ils se dirent l'un à l'autre: mais nous sommes coupables envers notre frère, car nous avons vu l'angoisse de son être, quand il nous suppliait, et nous ne l'avons pas écouté. C'est pour cela que ce mal nous arrive.	וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אָבֵל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוּ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמְעֵנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת: